

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

-

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

-

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

-

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

-

Muut huomiot

Vanhusasiavaltuutettu on itsenäinen ja riippumaton viranomainen, jonka tehtävänä on edistää ikääntyneiden ihmisten asemaa ja heidän oikeuksiensa toteutumista. Vanhusasiavaltuutettu seuraa lainsäädännön kehittämistä ja toimeenpanoa sekä yhteiskunnallista päätöksentekoa ja arvioi niiden vaikutuksia ikääntyneisiin.

Tarkastelemme kotoutumisen edistämistä koskevaa esitystä ikääntyneiden näkökulmasta. Kotoutumisen edistäminen on tärkeä ja ajankohtainen tavoite. Haluamme tuoda esiin huolen siitä, että esityksessä ei ole käsitelty juuri lainkaan niiden henkilöiden tilannetta, jotka muuttavat Suomeen ikääntyneinä perhesiteiden, paluumuuton tai kansainvälisen suojelun perusteella.

Tilastokeskuksen mukaan Suomeen muutti 60 vuotta täyttäneitä tai sitä vanhempia henkilöitä ulkomailta vuosina 2020–2024 noin 10 000 henkilöä (Tilastokeskus 2026). Vaikka määrä ei ole suuri,

ovat siihen kuuluvat henkilöt vaarassa jäädä suomalaisessa yhteiskunnassa haavoittuvaan ja muista riippuvaiseen asemaan, jos heidän kotoutumistaan -erityisesti suomen kielen taidon oppimista, yhteiskuntaan kiinnittymistä ja tarvittavien sosiaali- ja terveyspalvelujen saamista- ei tueta ja resursoida riittävästi.

Vanhusasiavaltuutettu haluaa tuoda esiin, että ehdotuksen vaikutuksia tulisi arvioida tarkemmin ikääntyneiden ihmisten kannalta. Ehdotuksessa on arvioitu lapsivaikutuksia ja sukupuolivaikutuksia, mutta ei sen vaikutuksia iäkkäinä Suomeen muuttaviin henkilöihin. Esityksessä olisi tärkeä arvioida, miten varmistetaan iäkkäinä Suomeen muuttavien henkilöiden mahdollisuudet oppia suomen kieltä, hoitaa viranomaisasiointia, saada tarvitsemansa palvelut ja toimia aktiivisina yhteiskunnan jäseninä. Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa edistämään eri vähemmistöryhmiin kuuluvien henkilöiden yhdenvertaisuutta.

Vanhusasiavaltuutettu pitää tärkeänä, että ehdotuksen vaikutukset iäkkäinä Suomeen ulkomailta muuttaviin henkilöihin selvitetään ja arvioidaan.

Helsingissä 10.2.2026

Päivi Topo, vanhusasiavaltuutettu

Ulla Buchert, asiantuntija

Lähteet

Tilastokeskus (2026) Muuttoliike. Maahan- ja maastamuutto iän ja sukupuolen mukaan alueittain, 1990-2024. www.stat.fi

Buchert Ulla
Vanhusasiavaltuutettu